

Hilsen fra ordføreren

Bondekvinnelagets ledere gjennom tidene

Det første styret

Beretning om bondekvinnelagets virksomhet

Vevstua

Prolog til bondekvinnelagets 60 års jubileum

Bondekvinnelagets medlemmer
1995

Jubileumshilsen til Svinndal Bondekvinnelag

Jeg vil ønske Svinndal Bondekvinnelag til lykke med jubileet og alle oppgavene de fortsatt har foran seg.
Kombinasjon av sakkunnskap og frivillig innsats som bondekvinnelaget bygger sin virksomhet på har gitt resultater på ulike områder.

Jeg vil særlig nevne innsatsen for levende bygder, ivaretagelse av tradisjon og kultur, samt beredskapsarbeid.

Jeg vil hilse Svinndal Bondekvinnelag i anledning 70-års jubileet og ønsker at de fortsatt vil ha initiativ og krefter til fremtidens oppgaver.

Med vennlig hilsen

Gretha Thuen
ordfører

Svinndal Bondekvinnelags ledere gjennom tidene

Tidsrom	Navn på ledere
1925 - 27 1933 - 35	Helga Braathe
1928	Arbeidsstyre
1929 - 30	Anne Gunnerød Sukke
1931	Mathilde Sæby
1932 1939 - 40 1945 1951 - 52 1956 - 57	Magda Wastvedt
1936 1947 - 50 1953 - 55 1962 - 64	Gunvor Funderud
1937	Helga Onsaker Fløter
1941	Magnhild Aspjøt
1941 - 45	Tysk okkupasjon
1946	Ragna Unum

1958 - 59	Margaret Lundem
1960 - 61	Nelly Roos
1965 - 66	
1982	Tora Unum
1967 - 68	Jenny Onsaker
1969 - 71	Helga Kolseth
1972 - 75	
1988 - 89	Aagot Østby
1976 - 78	
1983	Eva Funderud
1979	Elinor Lundem
1980 - 81	Anne Marie Frøland
1984 - 87	Reidun Brokhaug
1990 - 94	Arbeidsstyre med følg. sammensetn.
1990	Anne Marie Frøland Liv Lundem Braathe Else Riiser Solveig Drillestad Margaret Lundem Gerd Steen
1991	Anne Marie Frøland Margaret Lundem Solveig Drillestad Else Riiser Liv Lundem Braathe Reidun Brokhaug

1992	Anne Marie Frøland Solveig Drillestad Margaret Lundem Else Flesjø Else Riiser Petra Mellegaard
1993	Margaret Lundem Else Flesjø Petra Mellegaard Eva Funderud Grethe Roos Reidun Brokhaug
1994	Eva Funderud Grethe Roos Else Flesjø Anne Marie Listerud Petra Mellegaard Reidun Brokhaug
1995	Anne Marie Listerud Eva Funderud Grethe Roos Petra Mellegaard Else Flesjø Reidun Brokhaug

Disse seks kvinner dannet det første styret i 1925

Laura Sagen

Helga Braathe

Mina Onsaker

Anna Sukke

Magda Wastvedt

Olga Giltvedt

Beretning om Svinndal Bondekvinne- lags virksomhet fra 18. april 1925 til 1995

70 års jubileum

Ved et jubileum er det alltid naturlig å se tilbake på tiden som har gått. Røtter er viktig både for personer og organisasjoner. Det har blitt bladd i gamle ærverdige protokoller med sirlig og vakker skrift, slik at de "gamle fruer" ble manet fram for vårt indre blikk.

Disse viktige skrifter inneholder en hel liten historie om kvinner og kvinners kår på landsbygda, deres innsats og engasjement for den bygda de var glad i, og de mennesker som bodde der.

Fortsatt gjøres det en viktig innsats og i denne beretning kan det leses om de mange aktiviteter og gjøremål Svinndal bondekvinnelag fortsatt står for.

DE FØRSTE 15 ÅRENE

På et årsmøte i Svinndal Bondelag 18. april 1925 møtte det, som det står i beretningen, en del "kvinder".

Fru Olga Bjørner holdt et interessant foredrag om organisasjonen og oppfordret "kvindene" til å slå seg sammen i et "kvindelag".

Tolv kvinner tegnet seg den kvelden. Det var: Helga Braathe, Olga Giltvedt, Laura Sagen, Magda Wastvedt, Mina Onsaker, Jenny Berby, Sigrid Andresen, Magda Ertnes, Anna Sukke, Anna Hauge, Elisabeth Spjøter og Margit Kjæmsrød.

En ivrig pådriver for disse tolv kvinnene til å drive laget ble Petter Aspjøt.

TIL DET FØRSTE STYRET BLE VALGT:

Helga Braathe - leder, Olga Giltvedt - nestleder, Magda Wastvedt - kasserer, Anna Sukke - sekretær, Laura Skagen og Mina Onsaker - styremedlemmer.

Kontigenten ble satt til kr. 2 -. Foreningens mål var å arbeide for Norges Bondelags økonomiske og kulturelle formål, i overensstemmelse med Bondelagets lover og program.

FØRSTE MØTE PÅ FREDHEIM

Sitt første møte hadde laget på Fredheim 2. juni 1925, og flere var innbudt. Kretssekretæren var tilstede på møtet, og redegjorde for hvordan kvinnelagene bør virke i arbeidet for Bondeorganisasjonen. Medlemmene ble enige om at møtene skulle gå på omgang i hjemmene.

HESTESKYSS TIL MØTENE

Det var høsteekysse i de første årene, og derfor var en "skyssgutt" god å ha. Det var som regel ektemannen. Han lesset kjøretøyet fullt av medlemmer som skulle på møte. Det var gjerne to eller tre "skyssgutter" som kjørte. Skyssguttene fikk da en koselig kveld og en mannfolkprat i siderommet eller på kjøkkenet. Disse turene kunne være svært romantiske om vinteren når månen lyste så det glitret i snøen og sledemeiene gled lett over den islagte veien. Det var som å være på kanefart.

Svinndal Bondekvinnetag hjelper til på Borgarsyssel museum

VIKTIGE KURS BLE SATT IGANG

Det var driftige kvinner som satte igang kurs og demonstrasjoner om matlaging, deriblant utnyttelse av fjærkre og grønnsaker, kurs i baking, søm, helsestell og førstehjelp. De inviterte dyktige fagfolk til undervisningen, blant andre: Frk. Bye fra Risum, frk. Ekra fra Østfold Landbrukssekskap, Husholdningslærerinne frk. Karin Løken, fylkesgartner Moen, Dr. Asbjørn Listerud og mange flere gode foredragsholdere.

OPPTATT AV BYGDAS VE OG VEL

Bygdas ve og vel var laget svært opptatt av. Medlemmene sydde laken putetrekk og barnetøy av stoff som ble innkjøpt av laget. Det ble også samlet inn pent brukt tøy. Alt dette skulle lånes eller deles ut til familier som måtte trenge det. Tuberkuloseforeningen sa seg villig til å ta seg av utlånet og fordelingen.

Et annet resultat av interessen for bygda. var en henstilling til skolestyret om å få igjen håndarbeidstimer i skolen.

Den neste oppgaven var å skaffe penger til opp-pussing av gravkapellet og legge en vannledning til kirkegården. Med mange utlodninger og innsamlinger og i samarbeide med Bygdeungdomslaget kom arbeidet igang. Senere ble det også skaffet til veie senkeapparat.

Bondekvinnelaget kjøpte gardiner og portierer. De spanderte også to lysestaker med inskripsjon.

Bygdas innbyggere støttet også opp om tiltakene.

SAMMEN FOR Å BYGGE BØNDERNES HUS

I januar 1931 kom styrene i Bondekvinnetaget, Bondelaget, Bondeungdomslaget og samlekomiteen sammen for å drøfte mulighetene til å komme igang med bygging av et Bøndernes Hus.

Samlekomiteen var en del ildsjøler som var oppnevnt for å appellere til bygdas befolkning om å støtte tiltaket med penger og tømmer til bygget. Bondekvinnetaget gav den gang kr. 200. Senere har laget også støttet med pengegaver, dugnad og innkjøp av inventar ved oppussing og utvidelser av Bøndernes Hus. Bondekvinnetaget arbeidet i nært samarbeid med Bondelaget og hjalp til når de skulle ha tilstelninger. Når Bondekvinnetaget trengte hjelp støttet bondelaget helhjertet opp.

LAGET MED PÅ KURSER OG FESTER

I 1940 hadde laget drevet i 15. år. Dette året fikk de en helt spesiell oppgave. De hjalp til å sy beskyttelsesfrakker til forsvaret, de støttet også med pengegave.

Da Bøndernes Hus var ferdig bygget hadde laget, ofte i samarbeid med Bondelaget, fester og sammenkomster med innbudte gjester fra andre lag i

bygdene omkring Svinndal.

En stor oppgave for laget var da Svinndal Bondelag sto som vertskap for Østfold Bondelags kretsstevne 25 - 26 juni 1932. Det ble holdt på Skotvedt. Bondekvinnelaget hadde en traveltid med å tilrettelegge og stå for servering og innkvartering for de "deputerte" som ønsket det. Den andre stevnedagen var det samlet 1000 deltagere.

Bondekvinnelagene i Rygge krets hadde også stevner, og Svinndal Bondekvinnelag deltok på et stevne på Bøndernes Hus i mai 1934.

TYSK OKKUPASJON

I 1940 hadde laget som sagt drevet i 15 år. Jubileet ble utsatt til november og foregikk i all enkelhet på Skotvedt. Årsmøtet sammen med Bondelaget i januar 1941 ble det siste på 4 1/2 år, på grunn av tysk okkupasjon.

Våler verde - "Kom i form til OL". Astrid Fasle - Eva Funderud - Solveig Drillestad
Anne Marie Frøland og Margarete Lundem

ÅRENE FRA 1945 - 1995

LAGET INNMELDT I NORGES BONDEKVINNELAG

I august 1945, etter initiativ av Magda Wastvedt, kom en del medlemmer som hadde vært med i Bondekvinnelaget før okkupasjonen, sammen til et møte på Bøndernes Hus. Der ble det bestemt at laget skulle starte opp igjen. Laget var fremdeles tilsluttet Norges Bondelag. Det ble ikke så mye aktivitet det første året.

I 1946 ble Norges Bondekvinnelag opprettet, og Svinndal Bondekvinnelag meldte seg inn der.

Det skulle nå arbeides etter Norges Bondekvinnelags lover og vedtekter. Sitat §1: *Norges Bondekvinnelag er en partipolitisk nøytral organisasjon som skal ivareta bygdefolkets økonomiske, sosiale og kulturelle interesser og bygger på nasjonal og kristen grunn. Lagets formål er å samle alle kvinner som føler tilknytning til primærnæringsen og bygdemiljøet.*

FORANDRING I MØTESTRUKTUREN

Laget fortsatte som før okkupasjonen med medlemsmøter på omgang i hjemmene. Som før var mange hender flittig opptatt med håndarbeide, mens de fulgte med i hva som ble planlagt av oppgaver for laget framover. Men etterhvert forandret møtestrukturen seg. Det ble ikke tid til håndarbeide på møtene. Laget inviterte personer både fra bygda og nærområdene, til å kåsere og vise lysbilder. Det var interessant og lærerikt. Mange hadde reisebeskrivelser fra fjerne himmelstrøk, og vårt eget vakre land.

RYGGE KRETS STARTET OPP IGJEN

I Rygge Krets startet møtene opp igjen i 1946, og møtene gikk på omgang i lagene som før. Det sies at Rygge Krets av Norges Bondekvinnelag, med 8 bondekvinnelag, er det siste krets-laget som fremdeles beholder den tradisjonen. Det var større fremmøte de første årene, men det er nå begynt å ta seg opp igjen. Den gang startet møtene kl. 1500 med gudstjeneste i kirken, men nå er mange medlemmer opptatt med arbeide utenfor hjemmet, så møtene begynner senere.

LIKESTILLINGENS INNPASS

Etter som årene gikk ble bilen nesten allemannseie. Flere og flere kvinner tok sertifikat, og fraktet seg selv og andre til møtene. "Skyssguttene" ble overflødig og gikk glipp av mange koselige sammenkomster og mannfolkprat.

Likestillingen begynte å gjøre seg gjeldene. Etter noen år med interne diskusjoner om bondekones stilling i gårdsbruket, hadde laget en temakveld sammen med Bondelaget om nettopp dette. Det gikk mange år før neste diskusjon om bondekones stilling.

I 1985 kom bondelagene og bondekvinnelagene i Våler og Svinndal sammen til diskusjon om inntektsdeling og trygderettigheter.

SKOLEKJØKKEN TIL SVINNDAL SKOLE

På et medlemsmøte i 1947 tok Gunvor Funderud opp spørsmålet om laget skulle arbeide aktivt med å få til et skolekjøkken på Svinndal skole. Alle i laget gav sin tilslutning til ideen. Det ble etterhvert mange tilstelninger og utlodninger for å samle inn penger til å utstyre skolekjøkkenet. Blant annet en fest på Fredheim hvor barn fra bygda underholdt. Der møtte det opp så mange interesserte at det kom inn kr. 760, på utlodningen. Mange penger den gang.

Skriv ble sendt til skolestyret om de kunne godkjenne ideen. I 1948 sendte laget et nytt brev til skolestyret med spørsmål om de kunne bevilge penger til undervisning ved skolekjøkkenet, for med tilsagn om dette kunne det søkes om stnad til prosjektet. Fra firmaet Lyn A/S i Sarpsborg fikk laget en enestående gave, nemlig en komfyr.

Det ble en del hørbar misnøye da Våler kommune i begynnelsen av 1986 sa opp leien av vevstua til fordel for annen virksomhet.

Vevstua var og er av stor kulturell betydning for unge og eldre.

Tanken om et eget sted å være for Bondekvinnelaget hadde en stund vært drøftet. Etter en del diskusjon flyttet vevstua inn i annen etasje i den gamle lærerboligen - Klokkergården. Den lille, gamle skolestua fra 1856 sto der tom og ubrukt.

Bondekvinnelaget, Helselaget og Hagelaget henvendte seg til kommunen om å få leie bygningen. Etter en del diskusjon ble det innvilget en tiårs kontrakt fra 1986, med disposisjonsrett. Hagelaget trakk seg senere ut.

En omfattende reparasjon og oppussing ble nødvendig. Det hadde vært en større vannlekasje, noe som førte til utbetaling av en forsikringssum. Disse pengene sammen med innsamlede midler, auksjon og loppemarked, samt dugnad og gaver, gjorde det mulig å restaurere, mest innvendig. Det ble også anledning til å kjøpe en del nye møbler.

Husstyret søkte Østfold Fylkeskommune ved riksantikvaren, om penger til å skifte vinduer. Dette ble innvilget.

Klokkergården leies også ut til andre foreninger og private. Nedre Glommen Skogeierlag leier et rom til kontor.

BYGDAS ELDRE OG PENSJONISTER INVITERES TIL KAFFE OG HYGGE PÅ KLOKKERGÅRDEN

Bondekvinnelaget sammen med Helselaget kan nå tilby bygdas eldre og pensjonister et sted til sosialt samvær. Lagene veksler på å være vertskap, med servering av nystekte vafler og kaffe. De to lagene har også gått sammen om å ha en julemesse hvert år, hvor håndarbeider blir solgt og loddet ut til inntekt for eldreomsorg og forbedringer av Klokkergården.

FESTER PÅ BØNDERNES HUS MED MANGE KJENDISER

Festlig samvær for eldre og pensjonister på Bøndernes Hus arrangerer Bondekvinnelaget, enten det er eldrefest, kretsmøter, jubileumsfester eller sammenkomster med Bondelaget. På disse festene blir det ofte invitert kjente personer til underholdningen. For å nevne noen: Norges første kvinnelige prest, Ingrid Bjerkås, sokneprest Håje, FN ambassadør Ole Ålgård, skøyteløperen Hjalmar Andersen "Hjallis", forfatterinnene Kaspera Mørk og Anne Cat Vestly. Knut Røen med østfoldhistorier og sanggrupper med muntre innslag.

En journalist skrev en gang, etter å ha lest en årsberetning fra laget, at det var utrolig hvor mye et lite lag kunne greie av oppgaver.

MANGE GAVER TIL SVINNDAL KIRKE

Kirken har i alle år hatt en spesiell plass i givergleden, og mange gaver er gitt. Det begynte allerede da laget var nystartet. Ved utlodninger og sammenkomster fikk laget anledning til å gi større ting som teppe til gulvet i kirken, messehagel gitt to ganger, veggteppe til sakristiet, cape til utendørs bruk for presten, sølvyseske og blomstervase til alteret, soknebuds-koffert, konfirmantkapper med mere. Pengegaver er gitt til orgel, flaggstang og høytaleranlegg i kirken.

Laget har gjort det til en tradisjon å pynte med markens grøde foran alteringen til høstakkegudstjenesten. Det er også blitt en tradisjon å invitere de fremmøtte til kirkekaffe etter gudstjenesten.

JULETREFEST FOR DE MINSTE

I 1947 startet laget med å arrangere juletrefest for barn under skolepliktig alder. Denne tradisjonen har laget holdt i hevd til dags dato.

Det serveres kakao til medbrakt niste. En trivlig fest for barn og voksne.

Juletrefest for barn under skolepliktig alder

STØTTE OG HJELP TIL MANGE TING

I 1953 støttet laget, etter forespørsel fra kommunestyret, en husmorvikar. I ettertid har det vist seg hvor nødvendig denne stillingen var. Støtte til utsmykking av Herredshuset har også blitt gitt. Gave til computertomograf ved Moss Sykehus, Kriesenteret og Incesthjelpen, mange aktiviteter i egen bygd, og til katastrofehjelp både i inn- og utland. Medlemmene i laget har alltid stilt velvillig opp ved aksjoner til mange formål.

Interessant var det å møte en som hadde fått vår støtte. Dette skjedde på kretsmøte i Rygge hvor vi fikk møte Isigi Batuba, stipendiat fra Kenya. Hun takket for økonomisk støtte til kvinner i sitt land.

Etter at det ble opprettet asylmottakk i Våler, besluttet laget og inviterte en av beboerne, en mann fra Mauretania, til å komme og fortelle om sitt hjemland. Han lot medlemmene smake på en matrett som var mye brukt i hans land.

Senere hadde laget besøk av kvinner fra Bosnia som berettet om krigens redsler i sitt hjemland.

MANGE KURS ER AVHOLDT

Opp gjennom årene har det blitt mange kurs og demonstrasjoner. Alt fra mat og kjøkkenredskaper, til krydder og urter, helsestell og kroppspleie. Et vidt spekter av kurs for medlemmene, all fra litteraturkurs, håndarbeidskurs, rosemaling, møbeltapetsering og mye mer.

Hvert år arrangeres et medlemsmøte på Helse- og sossialsenteret, hvor medlemmene er vertskap og sørger for underholdningen.

Laget har også gitt gaver til senteret: 3 voggtepper, en gåstol og en leselampe og oppmerksomheter til jul.

Avleggerauksjon i mai har blitt en artig tradisjon. Etter som salget fikk større omfang, så Tora Umun seg villig til å stille et stort rom i uthuset til disposisjon. Etter salget serverer hun deilig suppe, rundstykker og kaffe til alle fremmøtte.

TO ÆRESMEDLEMMER I LAGET HEDRET MED PRIS

To æresmedlemmer har blitt feiret i laget. Den ene var Magda Wastvedt som var med da laget ble startet og satt i styret. Den andre var Gunvor Funderud som var leder i mange år. Begge arbeidet ivrig for laget og fikk Norges Bondekvinnelags hedersbevis.

I 1991 fikk syv av lagets medlemmer hustavle for langvarig medlemsskap. Disse syv var: Aagot Østby - Tora Unum - Margarete Lundem - Margot Tofteberg - Else Flesjø - Helga Kolseth og Anne Marie Frøland.

I jubileumsåret 1995 har laget 31 medlemmer. Helga Tjellhaug er æresmedlem og har vært med i 50 år.

MED PÅ BYGDEDAGEN

Bygdedagen er blitt populær. Den holdes annen hvert år på Bergtunet i Våler. Svinndal og Våler Bondekvinnelag står for salg av kaffe, vafler og rømmegrøt.

Familiedag - Aktivitetsdag på Klokkegården

GAMLE BOLSTER FRA SVINNDAL TIL OSLO

I 1953 ble medlemmene oppfordret til å samle inn gamle tekstiler og husgeråd til en utstilling i Oslo.

Dette førte igjen til registrering av gamle bolster. 40 bolster fra Svinndal ble vist på en utstilling på Husfliden i Oslo i 1982. Det var stor interesse for disse gamle, fine ting.

KVINNERS FRIVILLIGE BEREDSKAP - KFB

I 1951 stiftet kronprinsesse Martha og daværende statsminister, KFB - kvinners frivillige beredskap. Vår første utsending til et møte i Østfold var Lilly Holst. Hun ivret for at dette var det svært viktig å ta del i, men medlemmene var lite engasjert.

I 1984 ble det igjen aktuelt, og laget valgte utsendinger hvert år til møtene i Østfold.

Representanter fra KFB deltok også på lagsmøter og fortalte hvor viktig dette arbeidet var i fredstid.

Det ble da valgt to faste representanter til en nystartet KFB forening i Våler.

MONA - PROSJEKTET

En oppgave som er ny for Svinndal Bondekvinnelag er MONA, som står for Miljø - Oppvekst - Næring - Aldring. Det kom en henstilling til alle frivillige organisasjoner om å delta, og få til et varig samarbeide med kommunen. Det er foreløpig et prøveprosjekt på 3 år.

KLÆR OG MAT TIL NOVGOROD

I den urolige tiden verden er inne i med kriger og mye nød er det viktig å hjelpe andre med mat og klær.

I samarbeid med Svinndal skole ble det samlet inn mat og klær og penger til transport til Novgorod i Russland. Nærmere bestemt en liten landsby som het Ilmen, hvor nøden var stor.

TURER OG UTFLUKTER

Referatene i de gamle protokollene forteller om mye hygge og mange fine turer. Den første turen vi hører om var i 1938 og gikk til Strømstad med buss. Mennene fikk også være med.

Oslo var et populært reisemål og medlemmene hadde nok sett det meste av severdighetene byen kunne by på. De fleste turene ble avsluttet med et teaterbesøk.

En tur med fergen til Horten, utflukt til Tjøme eller Porsgrunn. Porselensfabrikk var også trivelig.

Borgarsyssel Museum i Sarpsborg med husflidsutstillinger var også ofte program på sommerturer.

Laget har i flere år deltatt på Smaalensmarken på Borgarsyssel med husflidsaktiviteter.

Petra Mellegaard, Grethe Roos og Margaret Lundem på Borgarsyssel

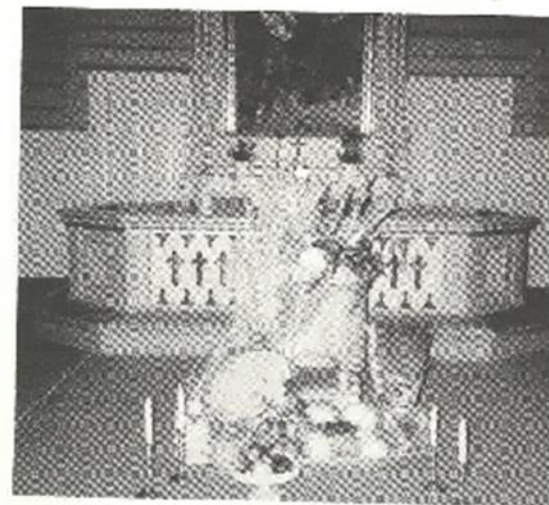
VEIEN VIDERE FRAMOVER

Mye viktig arbeid har blitt gjort opp gjennom årene i bondekvinnelaget. Ved et jubileum er det også naturlig å tenke litt på veien framover.

Utfordringene og oppgavene vil alltid være der, og det vil være bruk for aktive organisasjoner som tar et tak for den bygda de bor i.

Bondekvinnelaget tar vare på kultur og tradisjon, noe bygdene i dag trenger. Kvinners rettigheter, barns oppvekstvilkår, trygt miljø, er noen stikkord som bygdekvinne er opptatt av.

Ved å gi, får man også noe igjen. Egenutvikling og skoleing er her to nøkkord. Det sosiale aspekt ved å være med i en forening er også viktig. Svinndal Bondekvinnelag har tro på at laget vil være et godt tilbud til de kommende generasjoner som ønsker å delta aktivt i meningsfylte oppgaver for et livskraftig bygdesamfunn.

Kirkepynting på høstakkegudstjenesten er en tradisjon

Svinndal Bondekvinnelags Vevstue Opprettet høsten 1979

Året 1979 var et historisk år for Svinndal Bondekvinnelag. Denne høsten, nærmere bestemt 16. oktober, startet laget vevkurs i vaktmesterleiligheten ved Svinndal skole.

Det var nedsatt en komite som skulle tilrettelegge og samle utstyr. Denne komiteen bestod av Anno Marie Frøland, Astrid Hansen, Margoth Tofteberg og Ellen Sandem. Lagets formann dette året var Elinor Lundem.

GAMLE VEVER BLIR SOM NYE

Vever ble hentet fram fra loft og uthus, noen var til og med helt nye. Gamle vever manglet deler, men ved hjelp av snekkerkyndige bygdefolk ble de brukbare. Verst var det med skjeer og hovler. Skjeene var rustet og hovlene i oppløsning. Men det mest nødvendige ble innkjøpt og vevstua var igang.

Skolens lokaler ble stilt gratis til disposisjon, men strømgifter måtte vi betale selv.

STOR OPPSLUTNING OM KURSENE

Ellen Sandem ble spurt om å holde kurs, og oppslutningen var stor. 16 deltagere meldte seg, og vi måtte derfor dele dem inn i to partier. Det skulle senere vise seg at tiltaket var populært. Året etter var det 24 påmeldte og tre partier. Hvert parti fikk 14 dager til rådighet for å bli ferdig, før neste parti overtok. Ganske stressende, men nødvendig for ikke å avvise noen.

Det fortsatte med kurs i samme lokaler til og med høsten 1985. Da skulle lokalet omdisponeres og vevstua ble oppsagt. Hva nå? Lysten til å veve var der fortsatt, men vi måtte se oss om etter andre alternativer.

VEVSTUA FLYTTER TIL KLOKKERGÅRDEN

Det ble igangsatt forhandlinger med Våler kommune om overtagelse av Klokkegården, som den gang var utlyst for salg. Salget ble trukket tilbake og sammen med andre lag i bygda og representanter fra kommunen ble det utarbeidet en plan for disponering av huset.

Vevstua fikk lokaler i husets 2. etg. Flytting skjedde sen vinteren 1986 og vi fikk problemer vi ikke hadde hatt tidligere. Husværet var kaldt og vi holdt stengt de kaldeste vintermånedene i 1986.

På våren var det igjen aktiviteter, men i liten målestokk. Vi fikk satt inn vedovn, tatt ut skap og laget hyller og isolert de mest trekkfulle stedene.

Eva Funderud og Lena Brøkhaug i arbeid på vevstua

STRABASIØS FLYTTING

Selve flyttingen var som alle andre flyttinger svært slitsom. 13 vever, alle med renning, ble demontert og satt opp igjen. Gam og utstyr nedpakket og merket. Heldigvis ble det med noen sterke ektemenn, som ved hjelp av traktor og muskelkraft gjorde de tyngste løftene. Da det hele var på plass fikk vi en trang, men koselig vevstue.

Etter flyttingen var det slutt på kursene og det ble vedtatt å ha vevstue

MYE FINT BLIR LAGD PÅ VEVSTUA

Deltagerne har vært Svinndal- og Vålerdamer i alle aldre. Mange av lagets medlemmer har deltatt, men ca. 2/3 har vært ikke-medlemmer.

Adskillige meter av duker, løpere, veggtepper, møbelstoffer, bekledningsstoffer og gulvtepper har i alle disse årene blitt til glede og nytte for bygdefolket. Duker har vært det mest populære og etterhvert har vi blitt modigere hva teknikk angår. I januar 1994 ble dreilsduken med gammelt Østfoldmønster igangsatt. For vevstua en kulturhistorisk begivenhet. Mønstret ble hentet fra mappen med gamle Østfoldmønstre. Vi er på denne måten med på å bære denne gamle tradisjonen og teknikken videre.

DAGLIG DRIFT OG ANSVAR

En årsmøtevalgt komite fra Svinndal Bondekvinne lag står for daglig drift og ansvar. I 1989 ble det fra styret i laget påpekt at det ikke fantes vedtekter for vevstua. Så lenge det var kurs var ikke dette utarbeidet, men med annen organisering som åpen vevstue ble vedtekter vedtatt på årsmøtet 1990.

Astrid Henriksen ved vever

PRESENTASJON AV VEVSTUA UTAD

Et stort arbeide er nedlagt for å presentere vevstua utad. Utstillinger har vært holdt ved flere anledninger. På byggedagene i Våler på Berg to ganger - i 1980 og i 1986.

Bøndenes hus har vært benyttet i samarbeid med bibliotekene hele fire ganger.

19/04 - 1982: Foredrag av Elisabeth Spydevold. Lysbilder av bolster.

09/04 - 1984: Tone Elisabeth Paulshus presenterte ny vevbok

29/10 - 1988: Vevtreff i samarbeid med Østfold Bondekvinne lag. Ranveig Blakkestad fra Bærum demonstrerte og snakket om linbearbeiding.

10/11 - 1989: Markering av 10 års jubileet. Berit Myhre viste lysbilder og snakket om plante farging.

18/06 - 1994: Åpent hus med utstilling på Klokkegården

LITT ØKONOMI

Alle utstillinger har hatt meget godt besøk. Utlodninger i forbindelse med arrangementene har gitt gode inntekter til innkjøp av utstyr for felles anvendelse.

Gjenstander til loddsalget har vært vevarbeider utført av vevstuas damer, men også gaver gitt av bygdefolk med interesse for vevstua.

Takket være disse midlene kan vevstua ha et lite garmlager til glede for dem som vever. Alltid fint å ha muligheter for å velge blandt farger og kvaliteter. Felles store innkjøp gjør det også nødvendig å ha kapital til innløsning.

NYINNKJØP

Det har også blitt innkjøpt en stor vev, ny rennbom og skjær og hovler. Det må også repareres utstyr som blir slitt. Arbeidslamper er også innkjøpt.

DELTAGERAVGIFT

Deltageravgiften har hele tiden blitt holdt på et lavt nivå. Noe som skyldes gratis husvære. Kr. 250 pr. år. (kr.125 pr. halvår - kr. 30 pr. uke.)

Fra 1995 har de faste utgiftene steget, så årsavgiften er vedtatt forhøyet til kr. 300 pr. år. (kr.150 pr. halvår - kr. 35 pr. uke.)

Vevstua har hele tiden vært selvfinansierende. Startskapital kr. 1000 - ble utlånt av bondekvinnelagets kasse høsten 1979 og tilbakebetalt 20/12 - 1979. Deltageravgiften skal dekke utgifter til strøm, forsikring, kjøreutgifter, telefon, kaffe, lyspærer, papir, vevsnører og diverse småreparasjoner. Ingen mottar lønn, men får dekket faktiske utgifter.

GAVER TIL VEVSTUA

Vevstua har mottatt pengegaver fra Rygge-Vaaler Sparebank (kr. 500) - innkjøpt hovler. Våler og Svinndal Bondelag (kr. 2000) - innkjøpt en bordvev. Svinndal Bondekvinnelag har gitt en bordvev og diverse skjær og hovler. Våler kommune ved kulturkontoret har støttet arrangementer med tilskudd til husleie og annonsering. Våler kommune har også støttet med midler til kursene (kr. 800).

Ellen Sandem - primus motor for vevstua

ALLE MØNSTER OPPBEVARES

Mønster til alle tekstiler som er vevd blir oppbevart på vevstua. Til de fleste mønster har vi også stoff-prøver.

FRAMTIDEN FOR VEVSTUA

Framtiden avhenger av ny avtale med Våler kommune om fortsatt bruk av Klokkergården

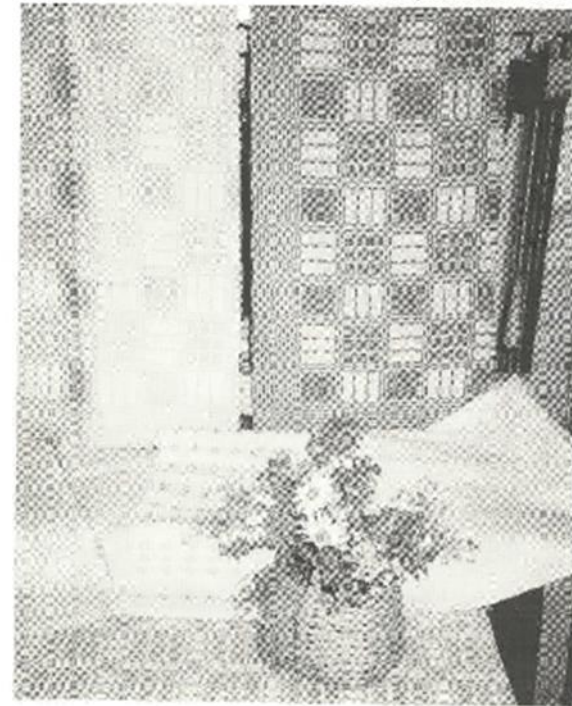
VEVSTUA - ET KULTURELT OG SOSIALT MØTESTED

Vevstua har blitt godt kjent i bygda og har i alle disse årene vært et godt tilbud til voksne damer. Ikke bare for å vev, men også for å bli kjent og ha sosialt samvær.

Et tilbud i tråd med bondekvinnelagets formålsparagraf om å ivareta bygdefolkets sosiale og kulturelle interesser.

VEVKOMITEEN I JUBILEUMSÅRET

Vevkomiteen i jubileumsåret er: Anne Marie Frøland, Astrid Hansen, Helga Kolseth og Ellen Sandem. Eva Funderud er representant fra styret.

Prolog

Til Svinndal Bondekvinnelags 60 års jubileum 19. april 1985

Av Anne Marie Frøland

Igjen er et tiår tilbakelagt. Vi feirer et nytt jubileum.
Vi undres på hva har årene brakt. Hva har hendt i sum?

Men først vil vi ta et tilbakeblikk til året nittentjuefem,
Petter Aspjøt og hans kvinner, det er naturlig å minnes dem.

Vi blir i en gammel og slitt protokoll,
og smiler litt når vi ser.
På møtene hadde de mennene med
og vi spør oss hva de gjorde der?

Men sommer som vinter de kjørte med hest
og avstandene var store.
Som skysskar egnøt han får seg best
så de visste nok hva de gjorde.

Det var utvilsomt hyggelig der, og tilbudene var ikke mange.
Så ble det vel nærmest som selskaplig samvær,
et lyspunkt i hverdagen,
noe å se fram til for tidene var trange.

Program på møtene, hadde de det?
Helt sikkert hadde de strikketøyet med.
Mens praten gikk livlig
var det bevertning både en og to ganger.

Så ble det sunget et par sanger.
Loddsalg var det ved hver anledning.
Penger ble gitt til nære ting.
Til kirken som alltid sentralt har stått,
er det gitt mange gaver i de år som er gått.

Vi blir litt mer i protokollen
og ser at mennene med åra forsvinner.
Her er kvinner i hovedrollen
kanskje de etter hvert mer selvstendighet vinner?

Vi finner det kanskje litt høytidelig
at alltid var det fru den og fru den,
ja, kanskje en sjelden gang en frøken.

Men en bondekone følte seg verdig og kjente sin styrke.
Ingen spurte henne hva hun var av yrke.
Hun var kona på gården rett og slett
til det trengtes det både forstand og vett.

En gård var et lite samfunn for seg selv
med mye folk og dyr,
og det var nok av oppgaver fra morgen til kveld.
Hu mor skulle ha omsorg for alle i hjemmet,
og så måtte hun være gjestfri ikke å forglemme.

Kommunale verv og organisasjoner
det var det mannfolka som tok seg av.
Det var ingen ting for bondekoner,
de hadde nok med de nærmeste krav.

Det var knapt noen som hadde hørt om fritid,
og enda hadde de mere ro i sinnet enn vi.
Folk holdt seg mest hjemme i bygda da,
det var ingen som ferierte på Rodos og Kreta.

Men teknikken gjorde sitt inntog en dag.
Det ble traktor på gården og maskiner av mange slag.

Selv kvinnearbeidet ble automatisert,
og nå er det lenge siden noen har sett
at klær blir vasket på vaskebrett.

Hvem er det som handmelker kua lenger?
En separator er det ingen som trenger.
Heller er det vel ingen
som kjøler melka med is fra bingen.

Ja, mye er forandret i bondekvinners kår.
Det er slutt på mye slit og ståk.
Kua er borte fra mang en gård
Suppleringsmelk kommer fra Gausdal og Sjøk.

Mye er vunnet med alt det nye som er skapt,
men noe er gått tapt.
Det er litt stille i mange tun,
å være bonde er blitt et ensomt yrke.
Når unga vokser til blir det han og hun,
som skal holde alt i hevd, og jorda skal de dyrke.

Og de skal ta vare på alt det gamle av verdi,
og sette alt i stand,
men vite at de bare låner denne gården av slekta ei tid.

Gjennom skiftende tider har bondekvinnelaget holdt fram,
forlengst har vi besluttet at møtene skal ha program.
For nå er tilbudene mange.

Det er fler av "være" som jobber hel eller deltid
og noen er med i kommunalt styre og stell.
Det skal være litt mere enn kaffe og hygge,
skal en dra på møte en kveld.

Hva har det så hendt dette siste tiår som er verd å nevne?
Vi har koka litervis med rømmegrøt på bygdestevne.

Og vi har bidratt med bevertning i mangeslags sammenheng,
det er liksom vedtatt,
at bondekvininner er ensbetydende med mat.

Så har vi holdt aksjon for vaskemidler uten fosfat,
men holdninger er ikke lett å endre, så det ble mest med prat.

Vi kjøpte takke og bakte flattbrød og lefse.
Det var ei Agnes som lærte oss det.

Med rette var vi stolte i åttito,
da de 40 bolstrene vi hadde samlet ble utstilt i Oslo.

Men det beste som har hendt oss er vevstua vår.
Dil er det kommet mange med forskjellig bakgrunn i alder
fra 15 til 70 år.

På tvers av aldersgrenser har vi funnet fellesskap her,
tror de som er nyinnflyttet har hatt glede i sær.

Her har unger varmet seg, de har kommet og gått,
og de har spist opp nista si, og nye venner har de fått.

Jeg tror vi kan kalle det kvinnekultur,
det er et nytt begrep i tiden.
Vi har fått bruke vår skapertrang, det er belønning for fliden.
Men alle sammen vet vi veldig godt,
uten deg Ellen hadde ikke vevstua bestått.

Hvor står så bondekvinnelaget i dag?
På lokalt plan har vi møtt kritikk
fordi vi engasjerer oss for lite i næringspolitikk.

Det er sant nok at vi er litt trege, vi trenger å fornye oss,
vi håper neste generasjon er villig til å sloss.

Slik at landbrukets aktive kvinner
økonomisk og sosialt likeverd vinner.

De har også rett til pensjonspeng og sykepenger,
dorum tviler vel ingen lenger.

Og omsorgsvederlag for de som stiller sine gamle hjemme,
de gjør en innsats vi ikke må glemme.

Vi er tilsluttet ACWW.
All verdens kvinner har felles interesser,
likestilling og fred.
Vi må vende blikket mot all nød som hersker i U - land.
Et prosjekt er i gang for vann i Sør - Sudan.
Alt dette er rett og riktig.
Men vi skal ta vare på våre tradisjoner og sørge for
aktiviteter som skaper samhold i bygdesamfunnet.
Det er også viktig.

For det er fint å høre til i slik ei lita grend,
der du blir renget med,
og alle kjenner alle næsten
på godt og vondt forresten.

Men skulle noe skje og du ikke vet råd,
så har du venner du kan stole på.
Rundt i Norge er det mange slike grender,
der du kan møte menneskelighet og hjelpsomme hender.
Det er slikt som ikke kommer i noen statistikk,
det blir regnet som god folkeskikk.
Og dette er i pakt med bondekvinners mening
trivsel på bygdene er et mål for vår forening.

**Svinndal Bondekvinnelags
medlemmer
1995**

Rigmor Algård

Astrid Spjøter

Margaret Lundem

Anne Marie Listerud

Aagot Østby

31

Else Røiser

Grethe Roos

Else Flesje

Oddlaug Møllegaard

Anne Marie Frøland

Margot Tøfteberg

Tora Unum

Anbjørg Kjærnsrød

Reidun Brokhaug

32

Solveig Drillestad

Petra Mellegaard

Eva Funderud

Helga Kolseth

Astrid Faale

Astrid Hansen

Elinor Lundem

Anne Merethe Karlsen

Liv Lundem Braathe

Ellen Sandem

Jonun Tinglund Omberg

Anette Grav Mellegaard

Ranveig Borgstrand

Helga Tjølhaug

Liv Bekke Drynildsen

Beathe Enillestad Nohr

Hilde Unum